

Obsah

Summary	9
Předmluva	11
1 Hlavní pojmy a kontexty	13
<i>Oldřich Matoušek</i>	
Psychické trauma	13
Trauma a nervová soustava	13
Okolnosti a podmínky vzniku traumatu u dětí	15
Traumata spojená s vlivem pečujících dospělých	16
Trauma a paměť	17
Traumatizace ztrátou pečující osoby	17
Trauma a vazba na blízké lidi	18
Dlouhodobé následky dětského traumatu	19
2 Dítě týrané nebo zneužitá blízkým dospělým	21
<i>Petr Štěpaník</i>	
3 Vliv partnerského násilí na děti	29
<i>Ivana Pokorná, Oldřich Matoušek</i>	
Pracovní definice základních pojmů	30
Charakteristiky násilné osoby	31
Poznámka k historii výzkumu a základní charakteristiky domácností s násilím	31

Obecně k následkům traumatizace partnerským násilím	32
Specifické psychické projevy traumatizace dětí partnerským násilím	34
Somatické a psychosomatické následky traumatizace partnerským násilím	37
Pozdní následky traumatizace partnerským násilím	37
Teorie vysvětlující traumatizaci dětí partnerským násilím	39
4 Dítě po ztrátě blízkého člověka	47
<i>Petr Štěpaník</i>	
Informace o úmrtí	49
Pohřeb	50
Období po pohřbu	51
Úmrtí prarodiče	51
5 Zanedbávání jako zdroj a kontext traumatu	53
<i>Oldřich Matoušek</i>	
6 Obranné a vyrovnávací strategie	59
<i>Oldřich Matoušek</i>	
Stručný přehled obranných a vyrovnávacích strategií	60
Generalizované životní strategie	65
7 Diagnostika traumatu u dětí	69
<i>Leona Němcová</i>	
8 Kompetence profesionálů	79
<i>Oldřich Matoušek</i>	
Pracovníci OSPOD	79
Pracovníci pedagogicko-psychologické poradny	81
Pracovníci poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy	82
Výchovný poradce školy	83
Školní psycholog	85
Praktický lékař pro děti a dorost	86
Dětský psychiatr	87
Psycholog se specializací dětská klinická psychologie	89
Pracovníci specializovaných krizových center	91
Pracovníci organizací poskytujících podporu pěstounským rodinám	91
Souhrn	92

9	Obecné zásady podpory a terapie	95
	<i>Leona Němcová, Oldřich Matoušek</i>	
	Cíl terapie	95
	Úloha terapeuta	97
	Principy a techniky terapie	99
	Podpora terapeutického rodičovství	101
	Podpora ve vrstevnických vztazích	104
10	Spolupráce profesionálů a organizací	105
	<i>Tereza Chábová, Oldřich Matoušek</i>	
	Ideál řízené péče	105
	Řízení péče o traumatizované dítě	106
	Ochrana osobních údajů	107
	Případové konference	108
	Role OSPOD v koordinaci péče	110
11	Rizika spojená s podporou a terapií	119
	<i>Leona Němcová</i>	
12	Práce s tělem traumatizovaného dítěte	127
	<i>Tereza Koryntová</i>	
	Neurofyziologická východiska práce s tělem	128
	Význam paměti	133
	Obecné principy práce s tělem při léčbě traumatu	134
	Terapeutický vztah	135
	Stopování reakcí těla jako podpora seberegulace	136
	Terapeutické techniky	137
	Kompetence terapeuta	140
13	Traumatizované dítě v pěstounské péči	143
	<i>Hana Pazlarová</i>	
	Rodičovství biologické, pěstounské a terapeutické	143
	Traumata, s nimiž děti do pěstounské péče přicházejí	144
	Projevy traumatu v chování dětí v pěstounské péči podle věku	147
	Možnosti pěstouna v podpoře traumatizovaných dětí	148
	Zvládání problémového chování	151
	Pomoc se zpracováním traumat	153

Vliv péče o traumatizované dítě na pěstounskou rodinu	154
Možnosti podpory pěstounů	155
14 Traumatizované dítě v pobytovém zařízení	157
<i>Štěpánka Hejčová</i>	
Kontext negativních zkušeností v dětství	157
Ztráta a odloučení jako zdroj traumatizace	161
Zotavení dítěte v instituci	165
15 Dítě jako oběť trestné činnosti v blízkých vztazích	
z hlediska policejní praxe	171
<i>Daniela Květenská</i>	
Vymezení základních pojmů	171
Oznamovací povinnost podle trestního práva	172
Oznamovací povinnost v kontextu sociálně-právní ochrany dětí	174
Průběh trestního řízení	176
Speciální výslechové místnosti a demonstrační pomůcky	178
Předsudky týkající se sexuálního násilí páchaného na dětech	180
Uplatňování zákona o obětech trestných činů	181
16 Programy pro pachatele násilí v blízkých vztazích	185
<i>Veronika Kubešková</i>	
Cíle programů	186
Principy a přístupy v programech pro pachatele domácího násilí	186
Faktory ovlivňující podobu programů	188
Faktory zvyšující efektivitu programů	190
Metody a techniky využívané v rámci programů	191
17 Metody zjišťování kvality vazby dětí na primárního pečovatele	197
<i>Jindra Šalátová</i>	
Metody založené na pozorování	198
Projektivní techniky	201
Metody používané v ČR	205